
	DIETA	DIETA NR 1
	PODSTAWOWA	Wydanie III z dnia 03.03.2025 r.

Nazwa diety	DIETA PODSTAWOWA (1)
Zastosowanie	<ul style="list-style-type: none"> ✓ dla osób przebywających w szpitalach, nie wymagających specjalnych modyfikacji dietetycznych, ✓ żywienie podstawowe powinno spełniać wszystkie warunki prawidłowego żywienia ludzi zdrowych, ✓ stanowi podstawę do planowania diet leczniczych.
Zalecenia dietetyczne	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wartość energetyczna i odżywcza diety dostosowywana jest do masy ciała i stanu fizjologicznego pacjenta, w oparciu o aktualne normy żywienia dla populacji Polski¹ oraz wytyczne towarzystw naukowych w zakresie żywienia, ➤ dieta powinna być prawidłowo zbilansowana i urozmaicona pod kątem udziału grup produktów spożywczych: produktów zbożowych, mlecznych, warzyw i owoców, ziemniaków, produktów mięsnych i ryb, nasion roślin strączkowych oraz tłuszczów, ➤ posiłki powinny być podawane 3-5 razy dziennie zgodnie z zaleceniami lekarza i/lub dietetyka, ➤ należy eliminować podjadanie między posiłkami, ➤ dieta powinna być różnorodna, urozmaicona pod względem smaku, kolorystyki, konsystencji i strawności potraw oraz obróbki termicznej, ➤ w każdym posiłku należy uwzględnić wodę lub napój - w przypadku napojów przygotowywanych na miejscu (np. kawa, herbata, kompot) zawartość cukrów nie może być większa niż 10 g cukrów w 250 ml produktu gotowego do spożycia, ➤ poza napojami uwzględnionymi w jadłospisie, pacjent powinien mieć zapewniony stały dostęp do wody pitnej – rekomendowane są dystrybutory z wodą na każdym oddziale, ➤ dodatek warzyw lub owoców do każdego posiłku (minimum 400 g dziennie – do gramatury nie wliczane są ziemniaki i bataty), z przewagą warzyw - przynajmniej część warzyw i owoców powinna być serwowana w postaci surowej, ➤ przynajmniej 1 posiłek w ciągu dnia powinien zawierać produkty zbożowe z pełnego przemiału, ➤ mleko i przetwory mleczne, w tym napoje fermentowane lub produkty roślinne fortifikowane zastępujące produkty mleczne powinny być podawane co najmniej w 2 posiłkach w ciągu dnia, ➤ każdego dnia należy podawać co najmniej 1 porcję z grupy mięso lub jaja lub nasiona roślin strączkowych i/lub przetwory nasion roślin strączkowych, inne roślinne zamienniki białka zwierzęcego, ➤ nasiona roślin strączkowych i/lub ich przetwory należy uwzględnić co najmniej 3 razy w jadłospisie dekadowym (10-dniowym),

	DIETA	DIETA NR 1
	PODSTAWOWA	Wydanie III z dnia 03.03.2025 r.

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ryby i/lub przetwory rybne (głównie z ryb morskich) należy uwzględnić co najmniej 3 razy w jadłospisie dekadowym, ➤ tłuszcze zwierzęce (np. smalec) powinny być ograniczone na rzecz tłuszczu roślinnego, z wyjątkiem tłuszczu palmowego i kokosowego ➤ przynajmniej 1 posiłek w ciągu dnia powinien zawierać produkty bogate w kwasy tłuszczowe nienasycone, ➤ konieczne jest ograniczenie podaży cukrów dodanych (tj. monocukrów i dwucukrów dodawanych do żywności), ➤ wskazane jest ograniczenie potraw ciężkostrawnych i wzdymających. <p>Przy doborze produktów należy zwrócić uwagę na ich:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ jakość, ❖ termin przydatności do spożycia, ❖ sezonowość. <p>Stosowane techniki kulinarne:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ gotowanie tradycyjne lub na parze, ❖ duszenie, ❖ pieczenie bez dodatku tłuszczu, np. w folii aluminiowej, w rękawach do pieczenia, pergaminie, naczyniach żaroodpornych oraz w piecach konwekcyjnych, ❖ grillowanie – bez dodatku tłuszczu, na patelni grillowej lub grillu elektrycznym, ❖ potrawy smażone należy ograniczyć do 3 razy w jadłospisie dekadowym; dozwolone jest lekkie podsmażenie na niewielkiej ilości oleju roślinnego bez panierki. <p>Praktyczne wskazówki odnośnie sporządzania posiłków:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ zupy, sosy oraz potrawy należy sporządzać z naturalnych składników, bez użycia koncentratów spożywczych, z wyłączeniem koncentratów z naturalnych składników, ❖ ograniczyć zabielenie zup i sosów śmietaną i jej roślinnymi zamiennikami np. mleczkiem kokosowym, ❖ nie dodawać do potraw zasmażek, ❖ ograniczyć cukier dodawany do napojów i potraw, ❖ do minimum ograniczyć dodatek soli na rzecz ziół i naturalnych przypraw.	
Wartość energetyczna	Energia (En)/dobę	2000 - 2400 kcal/dobę
Wartość odżywcza	Białko	Wartości referencyjne: 10-20% En 25-50 g/1000 kcal
	Tłuszcz ogółem	Wartości referencyjne: 25-30% En 28-33 g/1000 kcal
	w tym nasycone kwasy tłuszczowe	Wartości referencyjne: możliwie jak najmniej, jednak nie więcej niż 10% En < 11 g/1000 kcal
	Węglowodany ogółem	Wartości referencyjne: 45-65% En 113–163 g/1000 kcal
	w tym cukry (mono- i disacharydy)	Wartości referencyjne: <10% En < 25 g/1000 kcal
	Błonnik	15g/1000 kcal
	Sód	2000mg/dobę

	DIETA	DIETA NR 1
	PODSTAWOWA	Wydanie III z dnia 03.03.2025 r.

Grupy środków spożywczych	Produkty rekomendowane	Produkty przeciwwskazane
Produkty zbożowe	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wszystkie mąki pełnoziarniste, ➤ mąka ziemniaczana, kukurydziana, ryżowa (w ograniczonych ilościach), ➤ pieczywo pełnoziarniste, bez dodatku substancji słodzących, np.: żytnie razowe, graham, chleb z dodatkiem otręb i ziaren, ➤ białe pieczywo pszenne, żytnie i mieszane, ➤ kasze: gryczana (w tym krakowska), jęczmienna (pęczak, wiejska, mazurska), orkiszowa, bulgur, jaglana, manna, kukurydziana, ➤ płatki naturalne, np.: owsiane, gryczane, jęczmienne, ryżowe, żytnie, muesli bez dodatku cukru i jego zamienników np.: syropu glukozowo-fruktozowego, ➤ makarony, np.: razowy, gryczany, orkiszowy, żytni, pszenny z mąki durum (gotowane al'dente) ➤ ryż brązowy, ryż czerwony, ryż biały (w ograniczonych ilościach), ➤ potrawy mączne, np.: naleśniki, pierogi, kopytka, kluski (w ograniczonych ilościach), ➤ otręby, np.: owsiane, pszenne, żytnie, orkiszowe. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ pieczywo z dodatkiem cukru, słodu, syropów, miodu, karmelu, ➤ produkty mączne smażone w dużej ilości tłuszczu, np.: pączki, faworki, racuchy, ➤ płatki kukurydziane i inne słodzone płatki śniadaniowe, np.: cyrulkowe, cynamonowe, czekoladowe, miodowe.
Warzywa i przetwory warzywne	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wszystkie warzywa świeże i mrożone, gotowane, duszone z niewielkim dodatkiem tłuszczu, warzywa pieczone, warzywa kiszone. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ warzywa przyrządzane z dużą ilością tłuszczu.
Ziemniaki, Bataty	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ziemniaki, bataty: gotowane, pieczone. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ziemniaki smażone (frytki, talarki), ➤ puree w proszku.
Owoce i przetwory owocowe	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wszystkie owoce: świeże, mrożone, gotowane, pieczone, ➤ musy owocowe, ➤ dżemy owocowe niskosłodzone (w ograniczonych ilościach), owoce suszone w ograniczonych ilościach 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ owoce w syropach cukrowych, ➤ owoce kandyzowane, ➤ przetwory owocowe wysokosłodzone.

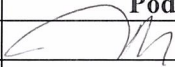
	DIETA	DIETA NR 1
	PODSTAWOWA	Wydanie III z dnia 03.03.2025 r.

Nasiona roślin strączkowych	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wszystkie nasiona roślin strączkowych, ➤ produkty z nasion roślin strączkowych z małą zawartością soli, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ produkty z nasion roślin strączkowych z dużą ilością soli,
Nasiona, pestki, orzechy	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wszystkie nasiona, pestki i orzechy niesolone np. orzechy włoskie, laskowe, arachidowe, pistacje, nerkowca, migdały, pestki słonecznika, dyni, sezam, siemię lniane, ➤ „masło orzechowe” bez dodatku soli i cukru (w ograniczonych ilościach). 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ orzechy solone, orzechy w skorupce z ciasta, w karmelu, w czekoladzie, w lukrze, ➤ „masło orzechowe” solone.
Mięso i przetwory mięsne	<ul style="list-style-type: none"> ➤ z małą zawartością tłuszczu, np.: drób bez skóry (kura, kurczak, indyk), chuda wołowina, cielęcina, jagnięcina, królik, chude partie wieprzowiny, np.: polędwica, schab, szynka, ➤ chude gatunki wędlin niemielonych: drobiowych, wieprzowych, wołowych, ➤ pieczone pasztety z chudego mięsa, ➤ chude gatunki kiełbas, ➤ galaretki drobiowe. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ z dużą zawartością tłuszczu, np.: tłusty drób (kaczka, gęś), tłusta wołowina i wieprzowina, baranina, ➤ mięsa peklowane oraz z dużą zawartością soli, ➤ mięsa smażone na dużej ilości tłuszczu, ➤ tłuste wędliny, np.: baleron, boczek, ➤ tłuste i niskogatunkowe kiełbasy, parówki, mielonki, mortadele, ➤ tłuste pasztety, ➤ wędliny podrobowe (pasztetowa, wątrobianka, salceson), ➤ mięsa surowe np. tatar.
Ryby i przetwory rybne	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wszystkie ryby morskie i słodkowodne, ➤ konserwy rybne (w ograniczonych ilościach), ➤ ryby wędzone (w ograniczonych ilościach), 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ryby surowe, ➤ ryby smażone na dużej ilości tłuszczu.
Jaja i potrawy z jaj	<ul style="list-style-type: none"> ➤ gotowane, ➤ jaja sadzone i jajecznica na parze lub smażone na małej ilości tłuszczu, ➤ omlety, kotlety jajeczne smażone na małej ilości tłuszczu. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ jaja przyrządzane z dużą ilością tłuszczu, ➤ jaja smażone na słoninie, skwarkach, tłustej wędlinie.
Mleko i produkty mleczne	<ul style="list-style-type: none"> ➤ mleko (1,5-2% tłuszczu) i sery twarogowe chude lub półtłuste, ➤ naturalne napoje mleczne fermentowane bez dodatku cukru (np. kefir, jogurt, maślanka) ➤ sery podpuszczkowe 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ mleko i sery twarogowe tłuste, ➤ mleko skondensowane, ➤ jogurty i desery mleczne z dodatkiem cukru, ➤ tłuste sery podpuszczkowe, ➤ tłusta śmietana $\geq 18\%$ tłuszczu

	DIETA	DIETA NR 1
	PODSTAWOWA	Wydanie III z dnia 03.03.2025 r.

Tłuszcze	<ul style="list-style-type: none"> ➤ masło (w ograniczonych ilościach), ➤ miękka margaryna, ➤ oleje roślinne, np.: rzepakowy, oliwa z oliwek, ➤ majonez (w ograniczonych ilościach), ➤ świeża śmietanka do 12% tł. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ tłuszcze zwierzęce, np.: smalec wieprzowy, łój wołowy, słonina, ➤ twarde margaryny, ➤ masło klarowane, ➤ tłuszcz kokosowy i palmowy, ➤ „masło kokosowe”, ➤ Frytura smaźalnica;
Desery (w ograniczonych ilościach)	<ul style="list-style-type: none"> ➤ budyń (bez dodatku cukru lub z małą ilością cukru), ➤ galaretka (bez dodatku cukru lub z małą ilością cukru), ➤ kisiel (bez dodatku cukru lub z małą ilością cukru), ➤ sałatki owocowe bez dodatku cukru, ➤ ciasta drożdżowe, ➤ ciasta biszkoptowe, ➤ musy owocowe, ➤ czekolada z dużą zawartością (>70%) kakao. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ słodycze zawierające duże ilości cukru i/lub tłuszczu, ➤ torty i ciasta z masami cukierniczymi, kremami cukierniczymi, bitą śmietaną, ➤ ciasta kruche z dużą ilością tłuszczu, ➤ ciasto francuskie, ➤ wyroby czekoladopodobne.
Napoje	<ul style="list-style-type: none"> ➤ woda niegazowana, woda mineralna gazowana o niskiej zawartości dwutlenku węgla, ➤ herbata, np.: czarna, zielona, czerwona, biała, owocowa (bez cukru lub z małą ilością cukru), ➤ napary ziołowe (bez cukru lub z małą ilością cukru) – słabe napary, ➤ kawa naturalna, kawa zbożowa (bez cukru lub z małą ilością cukru), ➤ bawarka (bez cukru lub z małą ilością cukru), ➤ kakao naturalne (bez dodatku cukru lub z małą ilością cukru), ➤ soki warzywne bez dodatku soli ➤ soki owocowe (w ograniczonych ilościach), ➤ kompoty (bez dodatku cukru lub z małą ilością cukru). 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ napoje wysokosłodzone, ➤ nektary owocowe, ➤ wody smakowe z dodatkiem cukru, ➤ napoje energetyzujące, ➤ napoje alkoholowe.
Przyprawy	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wszystkie naturalne przyprawy ziołowe i korzenne, świeże i suszone 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ kostki rosółowe i esencje bulionowe, ➤ gotowe bazy do zup i sosów,

	Stanowisko	Imię i Nazwisko	Data	Podpis
Opracował	Technolog Żywienia	Halina Praska	03.03.2025 r.	
Sprawdził	Przewodniczący Zespołu ds. Leczenia Żywnościowego	Maciej Nazarewicz	07.03.2025 r.	
Zatwierdził	Dyrektor Szpitala	Jolanta Królak	10.03.2025 r.	